

KARACA OĞLAN ELEŞTİRİSİNE KÜÇÜK CEVAPLAR: -1-**ÜÇ İLE DÖRDÜ KARIŞTIRIP ŞİİRİ TAHRİF EDEN BİLGİN!****Prof.Dr. Saim SAKAOĞLU**

2004 yılında bir *Karaca Oğlan* kitabı yayımladım. Piyasada onlarca *Karaca Oğlan* kitabı varken 1030 sayfalık bir *Karaca Oğlan* kitabı daha yayımlamak pek de akıl kârı sayılmamalıydı. Ama birikimlerimizi gün ışığına çıkarmak için böyle bir işe girişmiştik. Beğenenler oldu, okumadan beğenmeyenler oldu, hatta çok çalışımlı ama tek imzalı eleştiri yazarlar da oldu. Bunlardan biri de öğrencilerimden Yrd. Doç. Dr. Orhan Yavuz idi. Lisans yıllarından öğrencim olan, hatta o yıllarda hemşerim de olan Sayın Yavuz için epey de emek harcamışlığımız varken o şarkıdaki gibi bir gece ansızın gelen eleştirisi ortalığı karıştırmaya yetivermişti. Birden fazla kişinin yazıp bir cengâverin adının arkasına saklandıkları eleştiri, ne yazık ki bir üniversitenin bilimsel dergisinde yer alırken bilim dışı yollarla hakemlere gönderilmiş, hatta hakemlerden biri (belki ikisi de) sanki okumuş gibi yaparak ‘basılabilir’ anlamına gelecek işaretlerle raporunu süslemişti! Bu eleştiri karalamasının yazılma sebebi, o günlerde Prof.luğa yükselmesi söz konusu olan bir Doç.’un dosyasına olumsuz rapor yazmamızdı. Prof. adayı ile eleştirmen kanka oldukları için bana yüklenilmesi gerekiyordu. Öyle de oldu.

Karaca Oğlan çalışmamızda her yönüyle gözden kaçan, bilgisayar teknolojisinden kaynaklanan hataların yanında olmaması gerekenler de vardı. Bunlar, insafı bir eleştirmenin kaleminden zarif bir üslupla dile getirilebilecekken kendisinden asla beklemediğimiz bir karalama / kiralama üslubu ile yazılması çevremdeki dostlarım arasında üzüntü yarattı.. Dediler ki: “Bu zat, bu satırları yazarken siz bölüm başkanıydınız, o da yardımcınız idi. Demek ki siz adam seçmesini bilmiyorsunuz.” Bu da doğrudu. Eleştirmenin doğruları ise karalamalarının arasında kaybolup gitmişti.

Biz, Hece Taşları Şiir Dergisi’nde aralıklarla birkaç yazı yayımlayarak bilimin nasıl eleştiri adı altında tetikçiliğe soyunduğunu göstermek istedik. Bu dizi yazımızı okuyunca görülecektir ki aceleye getirilen eleştiri işine şeytandan başka karışanlar da varmış. Amacımız kimseyi incitmek olmadığı gibi gelecekte ortaya çıkacak kadirbilmez öğrencilere de bir hatırlatmada bulunmaktır. İlk yazımız sayıların karıştırılması üzerine kurulacaktır.

ÜÇ İLE DÖRDÜ KARIŞTIRIP ŞİİRİ TAHRİF EDEN BİLGİN!

Bilirsiniz, konuşmada ilk adımlarını atan çocuklar sıra sayıları söylemeye gelince tatlı hatalar yaparlar. Yaparlar da bu durum hoşumuza gittiği için ‘Haydi, bir daha say.’ deyiveririz. Mesela 6’dan 7’ye değil de 8’e, 39’dan 40’a değil de 50’ye atlamaları gibi... Bunlar hoş karşılanır ve gülünüp geçilir. Ancak bir üniversitede yardımcı doçent doktor olarak görev yapan birinin üç ve dört sayılarını karıştırmasına gülüp geçemezsiniz, gerekirse, bizim yaptığımız gibi uyarıverirsiniz.

Karaca Oğlan kitabımızda 494 numarada yer verdiğimiz (s. 648) şiirin ilk dörtlüğü şöyledir:

*Sevdiğim üstüne dört libas geymiş
Bir kara bir yeşil bir al bir beyaz
Güzellere dört şey âdet olunmuş
Bir şive bir cilve bir eda bir naz*

Âşığımız şiirini dört sayısı üzerine kurmuş ve bunu peşinen söylüyor: 1. Kara, 2. Yeşil, 3. Al, 4. Beyaz ve 1. Şive, 2. Cilve, 3. Eda, 4. Naz.

Şiirimizin öbür dörtlüklerini de şöyle bir hatırlayiverelim:

*Ehildir hüsnünü muhâlif etme
Mekteb-i irfandan bir kadem gitme
Sana dört sözüm var sakın unutma
Bir öğren bir öğret bir oku bir yaz*

*Karac'Oğlan der ki bahçana girdim
Domurcuk güllerin goncasın derdim
Sevdiğim göğsünde **dört** nişan gördüm
Bir alma bir ayva bir nar bir kiraz*

İkinci ve üçüncü dörtlüklerdeki dört'ler de şöyledir: 1. Öğren, 2. Öğret, 3. Oku, 4. Yaz ve 1. Alma, 2. Ayva, 3. Nar, 4. Kiraz.

Sayın Yavuz, artık bütün dünyaca bilinen eleştirisinde bizim, sözlükteki 'şive' kelimesine verdiğimiz anlama değindikten sonra şöyle demektedir:

"Kelimenin yer aldığı dizeler

*Güzellere **dört** şey âdet olunmuş
Biri şive biri cilve biri eda biri naz*

şeklindedir. (s. 99, nu. 470)

'Yalan' demeye dilim varmayacağı için, 'Doğru değil' diyeceğim; bizim kitabımızda böyle bir garabet örneği yok. Sayın Yavuz alenen, gözlerimizin içine baka baka uyduruyor. Elinin altında kitabımız olmayan okuyucu da bu kandırıcı ve aldatıcı ifadelere inanmak zorunda bırakılacaktır. 'Çamur at, izi kalsın' sözü her hâlde böyle olaylar için söylenmiş olmalıdır.

İlgili dörtlüğü yukarıda vermiştik, Sayın Yavuz da son iki 'dize'yi bir daha veriyor; veriyor da tamir ve tahrif ederek... Karaca Oğlan'ın dört defa saydığı '**bir**'ler '**biri**' yapılmış! Büyük tahrif ve Karaca Oğlan'a hakaret... Üstüne üstlük 'dize'deki hece sayısı da epey artmış ve 15'e ulaşmış. Demek ki Sayın Yavuz Karaca Oğlan'ı hiç tanımayan, âşık edebiyatımızdan yeterince nasiplenmemiş bir eleştirmen! Bizce bu da bir taşeron-eleştirmen kazası olmalı! Sayfalardır şiir okuyorsun, bir tane bile 15 heceli 'dize' yok. Peki, bu 'yenilik'i kim icat etti acaba?

Ve 'yenilik'ler sürüp gidiyor. Sayın Yavuz aynı maddede dünya 'yenilikler' ve 'tahrifler' ansiklopedisine girecek olan şu bombasını patlatıyor: "2. dize '**Biri şive biri cilve biri naz**' olarak düzeltilmelidir." (eleştirisine nu. 470) Peki, hani Karaca Oğlan'ın **eda**'sı? Yani dördüncü '**âdet**?' Eskiler, böyle durumlar için, 'Buyurun cenaze namazına...' derlerdi; biz ise Sayın Yavuz'dan (veya taşeron-eleştirciden!) kırmızı kart görerek 'dize' dışı kalan Eda Hanım'ı atıvermişiz!

Sayın Yavuz, siz ya 3 ile 4'ü ayırt edemeyecek kadar yüksek matematik bilgisine sahipsiniz veya Eda Hanım'ı sevmiyorsunuz. Eğer öyle olmasaydı, âşığımızın bangır bangır söylediği **dört**'ü **üç**'e indirmez, kendisinin **bir** diye belirlediği kelimelerimizi **biri** şekillerine çevirmezsiniz. Karaca Oğlan **dört** libas, **dört** şey, **dört** söz, **dört** nişan diyor. Bir şiirde **dört** sayısı bu kadar çok ve üstüne basa basa tekrar ediliyor; ama gerçek eleştirici (veya taşeron-eleştirci) hiç oralı olmayıp **4**'ü (**dört**'ü) **3**'e (**üç**'e) indiriveriyor. Eleştiri tarihi her hâlde böylesini görmemiştir. Ya ilm-i hesab? Aritmetikçiler? Onlar da öğreniversin.

Değerli eleştirmenimizi uyarıyorum. Sen tamircibaşı mısın da Karaca Oğlan'ımızın şiirini güzelleştirmek (!) uğruna katlediyorsun? Hesap verme sırası sözde eleştirmenimizdedir.

Bir iki yerde geçen taşeron sözüne açıklık getirelim. Bu eleştiri yazısı bir kişi tarafından kaleme alınmamıştır. Bölümümüzün masum araştırma görevlileri de bu işe alet edilmişlerdir. Onun için eleştiri âdeta iki dilli gibidir, üslup çeşidi ise merhum Abdülhah Hâmid'i hatırlatıyor. Bilenler bilir, onun meşhur kelimelerinden biri de *esâlib*'tir.